

LAKIALOITE 162/2006 vp

Laki Sipoonkorven kansallispuistosta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että Vantaan ja Sipoon kunnissa sijaitsevalle valtion, Helsingin ja Vantaan kaupunkien omistamalle alueelle perustetaan Sipoonkorven kansallispuisto, joka on luonnonsuojelulain edellytykset täyttävä luonnonsuojelualue. Aloitteen tarkoittama alue ilmenee liitteenä olevasta kartasta.

Ehdotettu laki saatettaisiin voimaan valtion omistamien alueiden osalta heti. Kansallispuis-

toon liitettävät Helsingin ja Vantaan omistamat maat liitettäisiin joko luonnonsuojelulain 22 §:n mukaisesti tekemällä kuntien ja valtion kesken niistä sopimus tai hankkimalla ne valtion omistukseen. Myöhemmässä vaiheessa puistoon voitaisiin vapaaehtoisin kaupoin liittää myös muiden tahojen omistamia alueita.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja esityksen tavoitteet

Suomen kansallispuistoverkon laajuus alkaa olla luonnonmaakunnittain kohtuullisen hyvä. Samalla kansallispuistoja on saatu ratkaisevalla tavalla lähemmäksi väestökeskittymiä. On kuitenkin selvää, että kansallispuistoverkko on vielä puutteellinen eteläisessä Suomessa, jossa luonnon monimuotoisuus sekä lajien ja erilaisten luontotyyppien lukumäärä on kaikkein suurin. Eteläsuomalainen luonto on jo vuosisatojen ajan ollut kovan käytön kohteena, mikä erityisesti korostaa suojelun tarvetta tässä osassa maata.

Sipoonkorven metsäalue on noin 4 800 hehtaarin laajuinen, valtakunnallisesti arvokas metsämanner. Siitä neljännes sijaitsee Vantaan kaupungissa ja loput Sipoon kunnan alueella. Alue sijoittuu hemi- ja eteläboreaalisen vyöhykkeen

rajalle. Suotuisat omistusolot sekä Sipoon kunnan maankäyttöpolitiikka ovat tähän mennessä olleet tae metsämantereen säilymiselle rakentamattomana. Sipoonkorven säilyminen ei kuitenkaan ole itsestään selvää ilman suojelutoimia pääkaupunkiseudun kasvavien rakentamispaineiden vuoksi. Ympäristöministeriön mukaan (ympäristöministerin sijaisen Ulla-Maj Widerroosin vastaus kirjalliseen kysymykseen KK 592/2006 vp) Sipoonkorven alue ei kuulu tällä hetkellä olemassa oleviin kansallispuistosuunnitelmiin.

Sipoonkorpea on sen maiseman sekä huomattavien luonto- ja virkistysarvojen vuoksi nimetty "pääkaupunkiseudun itäiseksi Nuuksioksi". Alue onkin Nuuksion jälkeen pääkaupunkiseudun tärkein laaja metsäinen luonto- ja viher-

alue. Maisemaltaan Sipoonkorpi on erittäin jyrkkä- ja pienipiirteistä kallioiden, kangasmaiden ja soiden mosaiikkia, jota kirjovat siellä täällä pienet peltolaikut. Sipoonkorven metsien tunnelmaa korostavat sitä ympäröivien laaksojen hienot kulttuurimaisemat varsinkin Hindsbyssä ja Sotungissa.

Sipoonkorven metsät ovat hyvin monipuolisia ja vaihtelevia. Alueen reunoilla ja purolaaksoissa on runsaasti edustavia lehtoja. Pähkinäpensasta esiintyy monissa paikoissa. Toista ääripäätä edustavat kalliomäkien vanhat kilpikaarnamänniköt, joista osa on huomattavan luonnontilaisia. Kallioiden rinteillä ja niiden välisissä notkoissa varttuneet metsät ovat enimmäkseen kuusivaltaisia sekametsiä, mutta myös lehtipuuvaltaisia alueita esiintyy. Lisäksi Byabäckenin laaksossa on hakamaita ja metsälaitumia. Nuuk-sioon verrattuna Sipoonkorven metsät ovat rehevämpiä, ja niissä on enemmän haapaa ja pähkinäpensasta.

Vaikka Sipoonkorvessa on myös merkittävä määrä nuoria metsiä, iäkkäiden metsien osuus on kuitenkin eteläsuomalaisittain suuri. Huomattava osa niistä on ollut monta vuosikymmentä nykymetsätalouden ulkopuolella. Metsissä on monin paikoin runsaasti lahoppua. Metsien biologista arvoa kuvaa Sipoonkorvesta tavattujen kääpien lajimäärä (128), mikä on tämänkokoiselta alueelta maamme huippua.

Myös muulta lajistoltaan Sipoonkorpi on rikas. Alueelta on tavattu ainakin 94 uhanalaista tai silmälläpidettävää eliölajia, mukaan lukien eräitä erittäin harvinaisia sieniä. Sipoonkorpi on myös luokiteltu kansallisesti arvokkaaksi lintualueeksi (FINIBA). Sen lintulajistoon kuuluvat muun muassa monet petolinnut, metso, harmaa-päätikka ja pikkusieppo.

Vesiluonnon osalta Sipoonkorvessa on Nuuk-siota vähemmän järviä, mutta luonnontilaisia puroja Sipoonkorvessa on paljon. Byabäcken ja muut Sipoonjoen latvahaarat ovat erityisen tärkeitä, koska ne ovat viimeisiä meritaimenen kuttajia.

Valtiolla on Sipoonkorvessa suojelualueiksi hankittua tai suojelutarkoituksiin varattua maata 1 392 hehtaaria. Se täyttää luonnonsuojelu-

lain (1096/1996) 11 §:ssä määritellyn kansallispuiston perustamisedellytyksen (1 000 ha valtion maata). Luonnonsuojelulain mukaan kansallispuistoksi perustettavalla alueella on oltava merkitystä yleisenä luonnonnähtävyytenä tai muutoin luonnontuntemuksen lisäämisen tai yleisen luonnonharrastuksen kannalta. Sipoonkorven kansallispuiston alue täyttää luontonsa puolesta tässä lainsäädännöksessä asetetut edellytykset.

Sipoonkorven alueella on lisäksi noin 1 300 hehtaaria Helsingin ja Vantaan kaupunkien omistamia metsiä. Näistä luonnonsuojelun ja virkistyskäytön kannalta arvokkaat alueet olisi tarkoituksenmukaista liittää kansallispuistoon joko hankkimalla ne valtiolle tai liittämällä ne kansallispuistoon vapaaehtoisesti luonnonsuojelulain 22 §:n mukaisesti.

Esitetty Sipoonkorven kansallispuisto koostuu 19 osa-alueesta, joiden sijainti ja kuvaukset käyvät ilmi esityksen liitteistä. Huomattava osa esitetyistä kaupunkien omistamista alueista rajoittuu suoraan Natura-alueisiin tai muihin suojelualueisiin.

2 Aloitteen taloudelliset ja muut vaikutukset

2.1 Aloitteen taloudelliset vaikutukset

Sipoonkorven kansallispuisto sijoittuisi noin 27 neliökilometrin alueelle. Alueesta valtion omistuksessa on 1 392 hehtaaria ja Helsingin ja Vantaan kaupunkien omistuksessa noin 1 300 hehtaaria.

Kansallispuistoesityksen ulkopuolelle jää Sipoonkorven alueella noin 2 000 hehtaaria metsiä, jotka ovat pääasiassa yksityisomistuksessa. Niistä tulisi pyrkiä hankkimaan kansallispuiston rajauksen ekologisuutta parantavia ja luonnoltaan arvokkaimpia kohteita arviolta joitakin satoja hehtaareja. Niiden mahdollisen liittämisen kansallispuistoon tulisi tapahtua maanomistajan vapaaehtoisuuteen perustuvien kauppojen kautta. Pieni osa alueen yksityismaista on jo kaavojen suojeluvuoroksissa.

Hankkeen valtiontaloudelliset vaikutukset syntyisivät pääosin alueiden hankinnasta. Varo-

ja maa-alueiden hankintaan on arvioitu kuluvan enintään 10 miljoonaa euroa riippuen siitä, hankitaanko kuntien maita valtiolle vai liitetäänkö niitä kansallispuistoon luonnonsuojelulain 22 §:n mukaisesti. Kansallispuiston hoitoon, yleisöpalveluiden rakentamiseen ja alueen valvontaan käytetään valtion talousarviossa luonnonsuojelualueiden hoitoon vuosittain osoitettuja määrärahoja. Kansallispuiston perustamisen valtiontaloudelliset vaikutukset vuositasolla ovat joka tapauksessa verraten vähäiset.

2.2 Sipoonkorven kansallispuiston alueella sallitut toimet ja rajoitukset

Luonnonsuojelulaki määrittää kansallispuistoille tietyt rauhoitusmääräykset. Niinpä kansallispuistoissa olisi sallittu muun muassa

- retkeily jalkaisin ja hiihtäen
- marjastus ja sienestys
- onkiminen, pilkkiminen ja viehekalastus lammissa
- leiriytyminen siihen varatuilla paikoilla
- ratsastus ja maastopyöräily sille osoitetuilla reiteillä
- hirven ajaminen metsästyksen yhteydessä.

Luonnon vahingoittaminen ja esimerkiksi moottoroitu maastoliikenne olisi kielletty.

3 Esityksen organisatoriset vaikutukset ja henkilöstövaikutukset

Valtion omistamat alueet voidaan muodostaa kansallispuistoksi välittömästi. Kansallispuistoon liitettävät kuntien alueet tulevat osaksi kansallispuistoa sitä mukaa kuin ne siirtyvät valtion omistukseen tai niistä tehdään luonnonsuojelulain 22 §:n mukainen sopimus valtion ja kunnan kesken.

Kansallispuiston hoitoa ja yleisöpalvelujen kehittämistä varten on laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka ympäristöministeriö vahvistaa. Alueelle suuntautuvaa retkeilyä on tarpeen ohjata, jotta retkeilystä ei aiheutuisi haittaa alueen luonnolle eikä yksityisille kiinteistöille. Myös kansallispuiston opastuksen ja luonnonsuojelun tarve ja laajuus sekä valtion ja kuntien välinen työnjako alueiden hoidossa sekä retkeily- ja opastuspalveluiden järjestämisessä selvitetään tässä yhteydessä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

Sipoonkorven kansallispuistosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kansallispuiston perustaminen

Pääkaupunkiseudun tärkeimmän laajan metsäisen luonto- ja viheralueen säilyttämiseksi, siihen kuuluvien valtakunnallisesti arvokkaan metsämaantereiden, iäkkäiden metsien, kansallisesti arvokkaan lintualueen, luonnontilaisten purojen ja niillä esiintyvien eliölajien suojelemiseksi sekä retkeilyä, tutkimusta ja opetusta varten pe-

rustetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen Sipoonkorven kansallispuisto.

2 §

Sijainti ja rajat

Sipoonkorven kansallispuistoon kuuluu lopullisessa koossaan noin 2 700 hehtaaria maata, joista noin 1 400 hehtaaria on valmiiksi valtion omistamia alueita. Loput noin 1 300 hehtaaria

liitetään kansallispuistoon ministeriön hyväksymällä aikataululla luonnonsuojelulain 22 §:n mukaisesti joko Helsingin ja Vantaan kuntien ja valtion välisellä sopimuksella tai hankkimalla alueet valtion omistukseen.

Alueet sijaitsevat Sipoon, Helsingin ja Vantaan kunnissa. Kansallispuiston rajat on merkitty tämän lain liitteenä olevaan karttaan.

3 §

Rauhoitussäännökset

Sipoonkorven kansallispuistoon sovelletaan, mitä luonnonsuojelulain 13—15 §:ssä säädetään rauhoituksesta.

4 §

Kansallispuistoon kuuluvan alueen laajentaminen

Sipoonkorven kansallispuistoon voidaan liittää vapaaehtoisin kaupoin myös uusia alueita. Uusi alue liitetään kansallispuistoon luonnonsuojelulain 22 §:n mukaisesti.

5 §

Voimaantulo

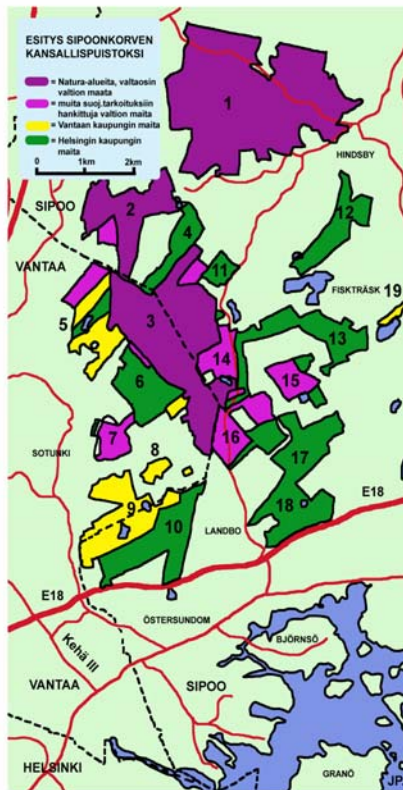
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2007.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2006

Heidi Hautala /vihr
Kimmo Kiljunen /sd
Jyrki Kasvi /vihr
Marja Tiura /kok
Oras Tynkkynen /vihr
Tarja Cronberg /vihr
Antti Kaikkonen /kesk
Matti Saarinen /sd
Ulla Anttila /vihr
Outi Ojala /vas
Kari Uotila /vas
Risto Kuisma /sd
Rosa Meriläinen /vihr

Johanna Sumuvuori /vihr
Tuija Brax /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Pentti Tiusanen /vas
Arja Alho /sd
Jaakko Laakso /vas
Erkki Pulliainen /vihr
Kaarina Dromberg /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Martin Saarikangas /kok
Raija Vahasalo /kok
Osmo Soininvaara /vihr

Liite

ESITYS SIPOONKORVEN KANSALLISPUISTOKSI

ALUELUETTELO:

- 1) Hindsbyn Natura-alue (710 ha)
- 2) Viirilän suot (Natura-alueita, 180 ha)
- 3) Holmmossen-Hyppjäskärr (Natura-alueita, 420 ha)
- 4) Lindamorsmossenin itäpuolinen metsä (60 ha)
- 5) Bisajärven alue (130 ha)
- 6) Hakunilan palsta (115 ha)
- 7) Högberget (45ha)
- 8) Nybyggetin palsta (20 ha)
- 9) Flatberget-Storträsket (155 ha)
- 10) Norrberget-Landbo (150 ha)
- 11) Tobbgropen (45 ha)
- 12) Abborträsket-Kasaberget (85 ha)
- 13) Fiskträskbergen (115 ha)
- 14) Bakunkärr (69 ha)
- 15) Stubbkärr (60 ha)
- 16) Älgspängsberget (120 ha)
- 17) Genaträskin eteläpuolinen metsä (105 ha)
- 18) Hältingsträskin palsta (120 ha)
- 19) Byträskin rantametsä (10 ha)

Yhteensä 2710 ha